

Nr 121.

Av herr **Jeppsson, m. fl.**, om vidtagande av åtgärder för laxfiskets upphjälpande.

Under de senaste årtiondena har laxfisket i flertalet av Sveriges laxförande floder och utanför Sveriges kuster i hög grad försämrats.

Att så skett torde till ej ringa del bero på, att de vattendrag, vari laxens lekplatser äro belägna, i allt större utsträckning tagits i bruk för industriella ändamål och därigenom blivit mer eller mindre olämpliga såsom lekplatser för laxen.

Vattenfallens överbyggande och älvarnas profilreglering har nämligen medfört, att de forna lekplatserna och uppehållsorterna för laxungarna i stor utsträckning förstörts.

Visserligen har vid åtskilliga i de laxförande floderna uppförda fördämningarna laxrappor inrättats avsedda att möjliggöra för laxen att komma förbi fördämningarna, men även om lax på det sättet kan passera förbi fördämningarna, så har det för laxfisket och för laxstammens framtida bestående mycket litet värde. Ty i och med att de laxförande floderna i allt större utsträckning profilregleras, förstöras laxens lekplatser och laxungarnas uppehållsorter. Vid vattenfallens utbyggande bli lekplatserna antingen ställda under för djupt och stillastående vatten eller också bliva de genom kanalisering torrlagda, i båda fallen odugliga såsom lekplatser för lax. Och därtill kommer, att även om lax kommer upp förbi fördämningarna och där lyckas finna någon lämplig lekplats, så är laxyngel, utkläckt på sådan plats, utsatt för stor risk att dödas i kraftverkens turbiner.

I många fall kan man därför säga, att det är endast flodområdet nedanför det längst ned i en flod belägna större kraftverket, som har någon betydelse såsom lekplats för lax.

Men inte ens detta ofta mycket lilla område av en flod erbjuder numera samma möjligheter som tidigare för laxens lek.

De vattenreglerande åtgärder, som på höstarna under laxens lektid av kraftverken vidtagas, medföra nämligen, att vattenståndet i floden dagligen starkt växlar, så att många av laxens lekplatser under stor del av dygnet torrlägges och därigenom göras värdelösa såsom lekplatser. I synnerhet är detta fallet under höstar med lågt vattenstånd. Ett lågt, men något så när konstant, vattenstånd i en flod behöver ej i och för sig verka ogynnsamt för laxens lek och laxrommens utkläckning.

Men då vattenståndet genom regleringsåtgärder underkastas häftiga och ofta återkommande växlingar, vållar dylika växlingar i vattenståndet stor skada för laxens lek.

Den rom, som möjligen under den del av dygnet, då vatten i större myckenhet påsläppts, blivit lagd å lekplatserna, kommer, när vattnet sedan hastigt sjunker, att till stor del ligga å torr mark och förstöres därigenom.

Förutom den skadliga inverkan omnämnda förhållande har på laxfisket kommer därtill även andra för laxstammens bestånd ogynnsamma förhållanden, såsom t. ex. de laxförande vattendragens förorenande från fabriker och större samhällen, ävenså torde timmerflottning menligt inverka på laxfisket.

Ovannämnda orsaker till laxfiskets tillbakagång äro ej av tillfällig natur, varför man ej har anledning att i dessa hänseenden vänta någon ändring till det bättre. Om man därför vill förhindra laxfiskets ytterligare försämring är sannolikt nödvändigt att bedriva en rationell laxodling. Erfarenheten visar också, att genom laxodling kan man verksamt bidra till laxstammens uppehållande och förbättring. I all synnerhet torde goda resultat kunna uppnås, om laxodlingen så bedrives, att laxynglet efter utkläckningen får tillbringa sin första tid i förvaringsdammar, där detsamma kan skyddas för rovfiskar och andra faror och utsläppas i fritt vatten först då det uppnått ett par års ålder.

Vi anse oss emellertid ej böra angiva några förslag angående anläggning av nya eller utökning av redan befintliga laxodlingsanstalter, då en dylik utökning av laxodlingen enligt vårt förmenande behöver föregås av en sakkunnig utredning, omfattande såväl lämpligaste plats för densamma som jämväl andra med en rationell laxodling sammanhängande frågor.

På grund av vad vi anfört, tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t behagade an hålla om skyndsamt utredning angående åtgärders vidtagande för laxfiskets upphjälpande samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 20 jan. 1925.

Ola Jeppsson.

Algot Törnkvist.

O. W. Lövgren

John Jönsson.

i Nyborg.